

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

© 2014 ОВСЮК Н. В.

УДК 657

Овсюк Н. В. Організаційно-економічні основи побудови внутрішнього контролю витрат на оплату праці

В статті розглянуто організаційно-економічні основи побудови внутрішнього контролю витрат на оплату праці в ринкових умовах господарювання. Автором проаналізовано стан і тенденції розвитку внутрішнього контролю ефективності формування зазначених витрат. З урахуванням критичного аналізу існуючих поглядів щодо узгодженості теоретико-методологічних аспектів внутрішнього контролю проведено оцінку наявного рівня методичного забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці. Дослідження організації внутрішнього контролю витрат на оплату праці виконано з урахуванням чинних норм законодавства. За результатами проведеного дослідження вдосконалено методичне забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці з урахуванням технологічного поділу на попередній, поточний і наступний контроль на всіх етапах їх виконання, що дозволяє уникнути дублювання дій суб'єктів внутрішнього контролю та забезпечує послідовне здійснення перевірок.

Ключові слова: внутрішній контроль, витрати на оплату праці, методичне забезпечення, аналіз, етапи контролю

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 8.

Овсюк Ніна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра бухгалтерського обліку, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету (вул. Соборна, 87, Вінниця, 21050, Україна)

Email: nina.ovsyuk@mail.ru

УДК 657

UDC 657

Овсюк Н. В. Организационно-экономические основы построения внутреннего контроля расходов на оплату труда

В статье рассмотрены организационно-экономические основы построения внутреннего контроля затрат на оплату труда в рыночных условиях хозяйствования. Автором проанализированы состояние и тенденции развития внутреннего контроля эффективности формирования указанных затрат. С учетом критического анализа существующих взглядов относительно согласованности теоретико-методологических аспектов внутреннего контроля проведена оценка существующего уровня методического обеспечения внутреннего контроля затрат на оплату труда. Исследование организации внутреннего контроля затрат на оплату труда реализовано с учетом действующих норм законодательства. В результате проведенного исследования усовершенствовано методическое обеспечение внутреннего контроля затрат на оплату труда с помощью технологического разделения на предварительный, текущий и последующий контроль на всех этапах выполнения, что позволяет не допускать дублирования действий субъектов внутреннего контроля и обеспечивает последовательное осуществление проверок.

Ключевые слова: внутренний контроль, затраты на оплату труда, методическое обеспечение, анализ, этапы контроля

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Овсюк Ніна Васильєвна – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра бухгалтерського учета, Вінницький торгово-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету (вул. Соборная, 87, Вінниця, 21050, Україна)

Email: nina.ovsyuk@mail.ru

Ovsiuk N. V. Organizational and Economic Bases for the Establishing of Internal Control over Labor Costs

The article describes the organizational and economic bases for the establishment of internal control over labor costs under market conditions. The author analyzes the status and trends of the effectiveness of internal control forming these costs. Given the critical analysis of the existing views on the consistency of the theoretical and methodological aspects of internal control, the existing level of methodical maintenance of internal control of labor costs was assessed. The study of internal control of labor costs was realized with regard to the existing legal provisions. The study improved methodological support of internal control over labor costs through technological separation on preliminary, current and subsequent control at all stages of implementation that is able to prevent duplication of subjects of internal control and ensure consistent implementation of checks.

Key words: internal control over labor costs, methodological support, analysis, control steps

Pic.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Ovsiuk Nina V. – Candidate of Sciences (Pedagogics), Associate Professor, Department of Accounting, Vinnitsa Trade and Economic Institute of Kyiv National Trade and Economic University (vul. Soborna, 87, Vinnitsa, 21050, Ukraine)

Email: nina.ovsyuk@mail.ru

Вступ. Контроль – це функція управління соціально-економічною системою будь-якої держави. Контроль (від французького «contrôle») – перевірка або спостереження з метою перевірки, охоплює весь процес управління економікою від формування управлінської інформації, реалізації конкретних господарських завдань до оцінки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

В Україні більше уваги приділяється зовнішньому контролю, який здійснюється державними органами, ніж

внутрішньогосподарському контролю підприємств. Питання внутрішньогосподарського контролю недостатньо висвітлені в публікаціях вітчизняних авторів, а практичне його застосування на підприємствах є досить обмеженим.

На сьогодні майже не здійснюються заходи з наукової розробки системи внутрішнього контролю та надання методичних рекомендацій щодо їх організації. За таких обставин вітчизняна економіка залишається неконкурентоспроможною, проблеми внутрішнього контролю створюю-

ють проблеми в управлінні господарюючих суб'єктів, затримують розвиток та обумовлюють зростання порушень у сфері економіки держави [3, с. 10].

У країнах Європи та США широковідомим та застосовуваним є внутрішній контроль, на противагу вітчизняній практиці. Зарубіжні країни визнають внутрішній контроль неодмінним елементом ефективного управління підприємством, який повинен позитивно впливати на результати його фінансово-господарської діяльності.

Ринкові умови господарювання наполегливо вимагають удосконалення вітчизняної системи внутрішнього контролю підприємств, основою якої є економічні методи управління.

На думку вітчизняних науковців, суттєві проблеми спостерігаються у питаннях організації та проведення внутрішнього контролю, адже існує неузгодженість нормативно-правового регулювання, відсутні внутрішні стандарти, а також слабка розробка єдиних методичних основ проведення контролю [3; 5; 7].

Указані недоліки системи внутрішнього контролю притаманні і внутрішньому контролю витрат на оплату праці, актуальність дослідження якого обумовлена об'єктивною необхідністю розробки дієвої системи внутрішнього контролю витрат на оплату праці, яка поряд із раціонально організованою системою обліку і аналізу дозволить підвищити ефективність процесу виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна увага питанням організації та методики внутрішнього контролю витрат на оплату праці приділялась у роботах вітчизняних науковців, таких як М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, Л. В. Гуцаленко, У. О. Марчук, Є. В. Мних, В. В. Сопко, Б. Ф. Усач, В. О. Шевчук та інших.

Відаючи належне результатам проведених досліджень, потрібно констатувати необхідність подальшого вдосконалення аналітичного забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці суб'єктів підприємницької діяльності в ринкових умовах господарювання.

Зазначене обумовило потребу визначити мету дослідження щодо обґрунтування теоретичних положень і розробки практичних рекомендацій організації та методики внутрішнього контролю витрат на оплату праці.

Формулювання цілей статті. Для досягнення поставленої мети потрібне вирішення наступних завдань:

- дослідження особливостей організації на підприємствах внутрішнього контролю витрат на оплату праці;
- виявлення проблем, пов'язаних з недосконалістю нормативного, організаційно-методичного забезпечення контролю зазначених витрат, відсутністю внутрішніх стандартів;
- оцінка існуючого рівня методичного забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці та розробка шляхів його вдосконалення;
- визначення напрямків подальшого дослідження з метою пошуку нових підходів до формування системи внутрішнього контролю в управлінні витратами підприємства на оплату праці, які включаються в собівартість.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внутрішній контроль характеризується проф. Корінько М. Д. як система заходів, визначених керівництвом підприємства та здійснюваних на підприємстві з метою найбільш ефективного виконання всіма працівниками своїх обов'язків щодо забезпечення та здійснення господарських операцій. Внутрішній контроль визначає законність цих операцій та їхню економічну доцільність для підприємства [4, с. 35].

Об'єктами внутрішнього контролю витрат на оплату праці виступають: трудові ресурси суб'єкта господарювання, організація, планування, нормування праці, системи оплати і преміювання та їх використання, законність господарських операцій з даного напрямку, стан розрахунків за виплатами працівникам, первинні документи і облікові реєстри, система синтетичного і аналітичного обліку по рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», достовірність відображення в звітності зазначених розрахунків, розрахунки за податком на доходи фізичних осіб та єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, дотримання трудового законодавства тощо.

«Відповідальним за створення внутрішнього контролю є управлінський персонал, який у відповідності з національними стандартами самостійно вибирає методи і прийоми контролю» [1, с. 43].

Вибір форми внутрішнього контролю залежить від організаційної структури суб'єкта господарювання, видів та обсягів діяльності, правової організації, відношення керівництва до контролю тощо і може бути організованим у вигляді наступних структурних підрозділів (рис. 1):

Рис. 1. Форми організації внутрішнього контролю

Систематизовано автором на основі: [3, с. 75]

У ринкових умовах господарювання наявність аудиторської групи є дуже важливою для результативної діяльності підприємства. В середині організації за вимогою та з ініціативи керівництва аудиторами підприємства здійснюється внутрішній аудит.

Ця форма внутрішнього контролю характеризується складною структурою організації, різноманітним видів діяльності, притаманна зазвичай великим підприємствам.

Функціонування внутрішньої аудиторської служби полягає в допомозі персоналу підприємства ефективно виконувати свої посадові обов'язки. Відділ внутрішнього аудиту повинен бути складовою частиною суб'єкта господарювання і працювати в рамках облікової політики, затвердженої керівництвом.

Основна роль відділу внутрішнього аудиту полягає в перевірці структури внутрішнього контролю підприємства та оцінці рівня її адекватності і ефективності. Виконуючи своє призначення, внутрішні аудитори можуть регулярно проводити фінансовий аудит, операційний аудит, перевірку на відповідність та аудит ефективності формування витрат, зокрема на оплату праці.

Внутрішній аудит можливо охарактеризувати як організовану відповідно до структури економічного суб'єкта службу, регламентовану внутрішніми документами щодо перевірки й оцінки функціонування цього суб'єкта з метою надання рекомендацій і організації допомоги в їх реалізації. Вдосконалення внутрішньогосподарського контролю на базі створення внутрішнього аудиту є важливою умовою підвищення ефективності комунікації релевантної інформації в системі управління для ухвалення рішень і регулювання господарських процесів щодо стратегії розвитку виробництва на підприємствах [8, с. 127].

У тих організаціях, де немає відділу внутрішнього аудиту, функції внутрішнього контролю можуть виконувати інвентаризаційні бюро, групи контролю, що належать до структур внутрішнього аудиту.

Структурно-функціональна форма внутрішнього контролю не потребує значних додаткових витрат підприємства на її побудову. Зазначена форма передбачає розробку комплексу внутрішніх документів, що регламентують порядок взаємозв'язку підрозділів та їх керівників з усіх етапів здійснення внутрішнього контролю.

Ревізійна комісія контролює фінансово-господарську діяльність виконавчого органу, дотримання законодавчо-нормативних актів, вивчає звіти зовнішніх і внутрішніх аудиторів, перевіряє бухгалтерську документацію, ведення обліку, формування висновку за річною звітністю.

Отже, суб'єкти господарювання мають свою цільову функцію, яка досягається за рахунок результативного управління. Внутрішній контроль являє собою одну з функцій управління.

З метою ефективного управління внутрішній контроль витрат на оплату праці повинен відповідати наступним умовам:

- одержані результати від проведення контролю повинні перевищувати витрати на його здійснення;
- здійснення контрольних прийомів повинно виконуватись досвідченим виконавцем, який має відповідну кваліфікацію та досвід.

Урахування наведених вимог повинно слугувати основою організації внутрішнього контролю витрат на оплату праці поряд із визначенням суб'єктів контролю, періоду за який виконується перевірка господарських операцій з даного напрямку, постановкою завдання, проведенням і узагальненням результатів контролю, а також методичним забезпеченням.

Внутрішній контроль на підприємстві включає вибір суб'єктів, постановку мети, організаційну стадію, методичну та результативну [6, с. 335]. Відповідно, контроль витрат на оплату праці доцільно досліджувати в контексті його етапів (рис. 2).

Правильна організація внутрішнього контролю оплати праці вимагає дотримання принципів внутрішнього контролю, які обумовлюють розподіл обов'язків. Саме тому:

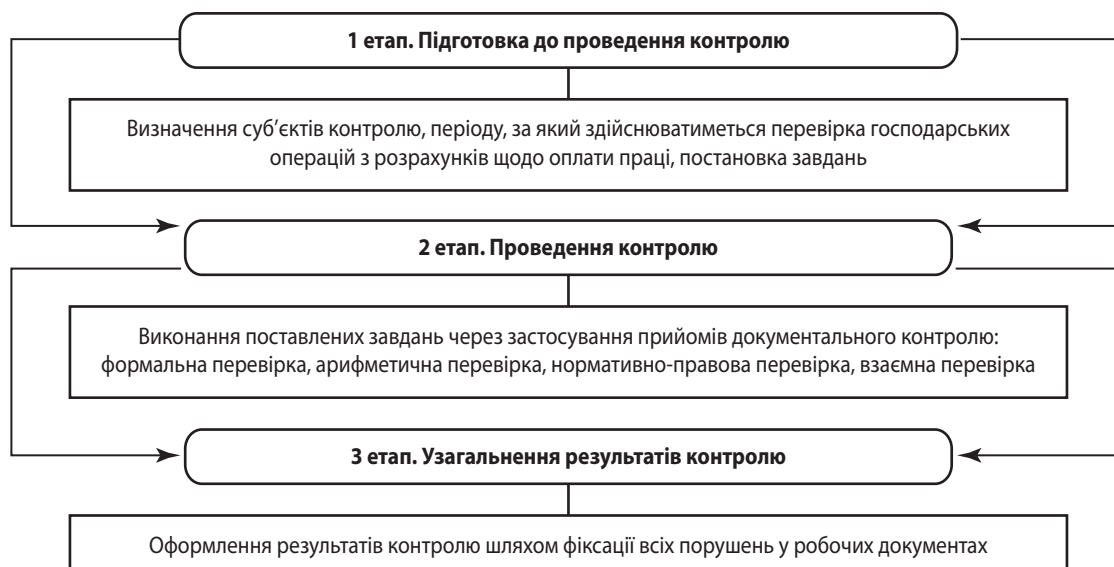

Рис. 2. Етапи здійснення внутрішнього контролю витрат на оплату праці

- підсумок відпрацьованого часу робітниками суб'єкта господарювання;
- нарахування і відображення в обліку розрахунків за виплатами працівникам;
- формування розрахунково-платіжної відомості і виплата заробітної плати повинні виконуватись різними працівниками.

«Зазвичай на кожному виробничому підприємстві чітко контролюють три класичні фактора виробництва: працю, землю і капітал» [2, с. 364].

Праця з виробничим чинником реалізується через саму людину, вдосконалюється завдяки навчанню робітників і придбанню ними досвіду, при цьому аналогічно до процесу утворення реального капіталу можна говорити про процес утворення «людського капіталу».

На думку проф. Є. В. Мниха, з якою слід погодитись, актуальним у контексті практичної діяльності є не метод, а методологія контролю, а отже, та сукупність методів, що дозволяє розв'язувати поставлені задачі. Дослідження методологічних основ внутрішнього контролю – одна з актуальних і складних проблем, що залишається нерозв'язаною [3, с. 19].

З позиції системного підходу внутрішній контроль, зокрема витрат на оплату праці, потрібно розглядати як сукупність методик і процедур, що використовуються в процесі господарської діяльності як засіб ефективного управління підприємством.

Отже, напрямки вдосконалення методичного забезпечення витрат на оплату праці обумовлені дотриманням принципу технологічного поділу контролю на етапи: попередній, поточний і заключний (табл. 1).

В умовах розвитку ринкових відносин визначення сутності внутрішнього контролю витрат на оплату праці засобом використання системного підходу, обумовлено дослідженням його методологічних та прикладних аспектів. Висновки відомих науковців свідчать, що складовими системи внутрішнього контролю є всі внутрішні правила та процедури контролю, запроваджені управлінським персоналом підприємства з метою забезпечення стабільного ефективного його функціонування, дотримання внутрішньої господарської політики, запобігання фальсифікацій і помилок, своєчасність і повноту бухгалтерських записів, своєчасну підготовку достовірної фінансової інформації [7, с. 339].

Таблиця 1

Методичне забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці

Напрямок контролю	Завдання контролю	Методичні прийоми контролю
Достовірність і дотримання вимог складання первинних документів	Перевірка таблиць обліку робочого часу, а також інших документів на предмет включення до списку всіх працівників; перевірка первинних документів та розрахункових відомостей на наявність арифметичних помилок; перевірка документального підтвердження нарахування виплат працівникам (накази, договори, контракти, правильність відображення сум оплати праці у первинних документах, обсяг виконаних робіт); перевірка штатного розкладу та оплати праці по штатному розкладу; своєчасності та повноти документального оформлення витрат на оплату праці; оцінка повноти і правильності відображення господарських операцій, що стосується обліку витрат на оплату праці в звітності підприємства	Формальна, арифметична, логічна, нормативно-правова, взаємна, хронологічна перевірки
Перевірка правильності відображення розрахунків з працівниками з оплати праці на рахунках бухгалтерського обліку	Правильність відображення сум заробітної плати, зокрема нарахувань та утримань на рахунках бухгалтерського обліку; відповідність записів аналітичного обліку по рахунку бб «Розрахунки за виплатами працівникам» даним із заробітної плати в регістрах обліку, Головній книзі та балансі; оцінка синтетичного і аналітичного обліку витрат на оплату праці, які включаються в собівартість	Формальна, арифметична, логічна, хронологічна перевірки, інвентаризація кредиторської заборгованості з оплати праці
Перевірка правильності розрахунків з працівниками з оплати праці	Перевірка правильності застосування тарифів, розцінок при нарахуванні заробітної плати; контроль правильності здійснення нарахувань та утримань із заробітної плати; перевірка обґрунтованості нарахування премій, винагород, відпускних (перевіряються накази керівника, обсяг виконаних робіт та документальне підтвердження); дотримання податкового законодавства по операціях, пов'язаних з розрахунками з оплати праці; правомірність та правильність застосування податкових соціальних пільг; можливі факти завищення або заниження суми окладів окремих працівників відповідно до виконуваних ними обов'язків; правильності використання тарифних ставок і встановлених відрядних норм і розцінок з метою достовірного нарахування оплати за відпрацьований час; правильності застосування норм діючого законодавства та положень колективного та трудових договорів з метою достовірного нарахування оплати за фактично відпрацьований час; достовірності та законності розрахунку та відображення в обліку сум утримань і нарахувань на заробітну плату відповідно до чинного законодавства; достовірного нарахування та відображення в обліку сум утримань із заробітної плати, що здійснюються за бажанням працівника	Формальна, арифметична, логічна, нормативно-правова, взаємна, хронологічна перевірки, контрольне порівняння

В умовах посилення конкуренції відбувається перехід від традиційного констатуючого (пасивного) контролю до активного, спрямованого на контроль-аналітичне забезпечення керівництва підприємства необхідною інформацією для прийняття ефективних управлінських рішень. Проте в сучасних умовах господарювання фігурують обидва зазначені підходи [3, с. 46].

Аналітичне забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці можливо запровадити за допомогою аналізу вказаних витрат як елемента собівартості продукції.

Проте, слід урахувувати, що групування витрат за елементами не повною мірою забезпечує керівництво

суб'єкта господарювання інформацією про витрати для прийняття ефективних управлінських рішень.

Тому класифікацію витрат за елементами доцільно доповнювати класифікацією витрат за статтями калькуляції, що дозволить більш детально проаналізувати використання витрат на оплату праці і виявити резерви їх удосконалення.

Розрахунково-аналітичні методичні прийоми, що використовують у контрольному процесі та обумовлюють встановлення загального стану об'єктів контролю у напрямку зниження (збільшення) продуктивності праці проти запланованої, наведені (рис. 3):

Рис. 3 Класифікація розрахунково-аналітичних методичних прийомів

Розроблено автором на основі: [3, с.212-213]

На початковому етапі виконується аналіз загальних змін, що виникли між фактичними прямими витратами порівняно із запланованими у загальній сумі, а також питомій вазі зазначених витрат у собівартості продукції.

Наступним етапом аналізу є визначення факторів, що впливають на суму заробітної плати на випуск одиниці готової продукції та на загальну суму прямої заробітної плати.

Отже, загальна сума прямої заробітної плати залежить від об'єму виробництва товарної продукції, її структури та рівня витрат заробітної плати на одиницю виробленої продукції. В свою чергу, останній показник наведеного переліку факторів визначається трудомісткістю та рівнем оплати праці за одну людину-годину.

Ретельного внутрішнього контролю потребують втрати з зайвою витратою трудових ресурсів у процесі виробництва продукції.

Втрати ресурсів праці є результатом сукупних витрат від надмірно витраченого робочого часу. До них належать усі види витрат робочого часу в процесі виконання необхідних операцій, які не регламентовані ходом та умовами технологічного процесу виробництва. Основу їх являють утрати з організаційно-технічних причин, із вини працівників, доробки й переробки у зв'язку з браком, відхиленням від звичайних умов роботи, використання кваліфікованих робітників на підсобних роботах, необґрунтоване залучення персоналу до різного роду робіт, порушення трудової дисципліни тощо. Значна частина втрат живої праці пов'язана з простоями як цілозмінними, так і внутрішньозмінними. Вони зумовлюються технологічними й організаційними неув'язками, нечітким управлінням господарською діяльністю підприємств, рівнем кваліфікації робітників, їхньої трудової дисципліни [2, с. 366].

Завершальним етапом аналізу витрат на оплату праці як елемента собівартості продукції слугує визначення

оцінки впливу цих факторів на собівартість продукції, виявлення резервів зниження собівартості продукції та опрацювання ефективних заходів щодо їх вжитку суб'єктами господарювання.

Основним способом скорочення витрат на оплату праці є використання сучасних організаційно-технічних заходів: застосування новітніх технологій, введення в дію ефективного обладнання та устаткування, підвищення кваліфікації персоналу тощо.

Поряд із цим, резервом підвищення продуктивності праці, що визначається виробітком продукції в розрахунку на одного працюючого, є приведення у відповідність фактичної чисельності працівників до нормативно обґрунтованої, усунення втрат від браку продукції та непродуктивних втрат робочого часу за рахунок простоїв.

Слід зауважити, що більш швидке зростання продуктивності праці робітників порівняно з середньою оплатою виявляється одним із головних чинників зниження собівартості продукції. Відтак, аналіз частки витрат на оплату праці в собівартості продукції, дослідження факторів, що впливають на її розмір, та виявлення резервів економії набувають дедалі більшого значення.

Отже, ефективний контроль витрат на оплату праці сприяє зростанню продуктивності праці. На практиці вагомої ролі набуває визначення частини заробітної плати, яка враховується у собівартість виробленої продукції та частини, що повинна сплачуватись за рахунок прибутку з метою досягнення відповідності між виплатою заробітної плати персоналу та стимулюванням ефективної праці, адекватної ринковому механізму господарювання.

Висновок. На кожному підприємстві потрібно створювати систему внутрішнього контролю, яка повинна забезпечувати його раціональне та ефективне функціонування, внаслідок чого покращаться фінансові результати діяльності, рентабельність і продуктивність праці персоналу.

Поряд із цим, на систему внутрішнього контролю покладається соціальна функція, адже за допомогою контролю відбувається регулювання трудових відносин між роботодавцем і працівниками шляхом активізації трудових ресурсів і справедливого розподілу витрат на їх відтворення.

В результаті проведеного дослідження було удосконалено методичне забезпечення внутрішнього контролю витрат на оплату праці з урахуванням особливостей попереднього, поточного та наступного контролю на всіх етапах їх здійснення, що забезпечує послідовне здійснення перевірок і дозволяє уникнути дублювання дій суб'єктів внутрішнього контролю.

Подальше дослідження внутрішнього контролю ефективності формування витрат на оплату праці має бути спрямоване на розробку заходів щодо використання його превентивної функції, адже на сучасному етапі в більшості випадків контроль виступає переважно реєстратором порушень (в частині трудового законодавства, бухгалтерського обліку операцій за виплатами працівникам, звітності тощо), а не інструментом їх попередження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації : [зб. наук. праць]. – К. : ПП «Рута», 2013. – 463 с.
2. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології : [монографія] / під. заг. ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Київ, 2013. – 606 с.
3. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : [монографія] / Є. В. Мних, С. В. Бардаш, О. А. Шевчук та ін.; [за ред. Є. М. Мниха]. – К. : КНТЕУ, 2011. – 452 с.
4. Корінько М. Д. Удосконалення організації та функціонування системи внутрішнього економічного контролю при диверсифікації суб'єктів господарювання / М. Д. Корінько // Статистика України. – 2008. – № 1. – С. 34 – 40.
5. Максимова В. Ф. Ефект удосконалення обліку та контролю для позитивної динаміки розвитку і економічної стабільності підприємства / В. Ф. Максимова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 9. – С. 23 – 27.
6. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : [міжнар. зб. наук. праць] / відп. ред. д. е. н., проф. Ф. Ф. Бутинець. – 2012. – Вип. 3 (24). – 628 с.
7. Роль і місце бухгалтерського обліку, контролю і аналізу в розвитку економічної науки і практики : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф.; 6 – 7 грудня 2012 р. – К. : КНЕУ, 2012. – 344 с.
8. Фінанси, облік і аудит : [зб. наук. праць]. – 2013. – Вип. 20/1. – 684 с.

REFERENCES

Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt: problemy teorii, metodolohii, orhanizatsii [Accounting, Analysis and Auditing: problems of theory, methodology and organization]. Kyiv: Ruta, 2013.

Bukhhalterskyi oblik, kontrol i analiz: problemy teorii ta metodolohii [Accounting, control and analysis: problems of theory and methodology]. Kyiv, 2013.

Finansy, oblik i audyt, no. 20/1 (2013).

Korinko, M. D. "Udoskonalennia orhanizatsii ta funktsionuvannia systemy vnutrishnyoho ekonomichnoho kontroliu pry diversyfikatsii sub'ektiv hospodariuvannia" [Improving the organization and functioning of the internal controls in the diversification of economic entities]. Statystyka Ukrainy, no. 1 (2008): 34-40.

Maksimova, V. F. "Efekt udoskonalennia obliku ta kontroliu dlia pozytyvnoi dynamiky rozvytku i ekonomichnoi stabilnosti pidpriemstva" [The effect of improving accounting and control for the positive dynamics of development and economic stability of the company]. Bukhhalterskyi oblik i audyt, no. 9 (2013): 23-27.

Mnykh, Ye. V., Bardash, S. V., and Shevchuk, O. A. Kontrol u systemi innovatsiinoho menedzhmentu pidpriemstva [The control system of innovation management]. Kyiv: KNTEU, 2011.

Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu, no. 3 (24) (2012).

Rol i mistse bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu v rozvytku ekonomichnoi nauky i praktyky. Kyiv: KNEU, 2012.